

GAZETA DE TRANSILVANIA.

ANŞA

(КЪ ПРЕАНАЛТА ВОИЕ.)

AL VIII-LEA.

N^{ro} 98.

Brashov, 6. Decembrie.

1845.

GAZETA DE TRANSILVANIA ши ФОІЕА ПЕНТРЪ МИНТЕ, ИНИМЪ ШИ ЛИТЕРАТЪРЪ
аре прѣдъ 8 фіорині арц. пе ан ши 4 фіорині пе зп жъштате ан дп афаръ, іар дп Бра-
шов 7 фр. арц. пе зп ан. Gazeta есе де дѳъ орі пе септътъпъ, лъпеа ши жоіеа, іар
Фѳіеа одаѳъ, — къ тотъл песте ан 156 Нрї, афаръ де сълпеленте че се вор да дъпъ кѳм пе
вор ерта дппреціѳръіе.

Превътерациа се фаче пѳмаї дп монедъ вланкъ к. к. австриакъ атът пе ла к. к. поще,
кѳт ши пе ла кѳноскъдіі пощріі D. D. кореспонденці, анъме дп Іашї ла D. D-лор фращїі N.
ши Хр. Георгїѳ лъпгъ мїтрополїе. Дела 10 есемпларе се дѳ зпъл гратїс.

TRANSILVANIA.

Брашов. Къ дпчепъѳл лѳї Декемвріе
к. в. дпчепъ ши іарпа, ши дпкъ дптръп кп
атът де серїос, дп кѳт дп прївінга фрїгълѳї
чел пѳдїп ачі ла пої сѳпт мѳвці, нїме пѳї
поате вѳга нїчі о вїпъ.

Клѳж, 8. Декемвріе. Ерї пе ла амїаї
кѳдїва ходї де касъ прѳдаръ вївліотека к.
лічеѳ дпн кѳпїталъ де дппрезѳл ши каса вї-
вліотекарїѳлѳї п. Ігнатїе Хоѳман. Фѳрїі дес-
кѳїаръ кѳ кеї фалсе треї зпшї ши ашаїнтраръ
дп мѳзезл, знде се пѳстраѳ колектеле де
ванї веки, дпн каре фѳраръ тот че аѳ афлат
дпн азр ши арціпт; де аїчі се трасеръ дп
каса вївліотекарїѳлѳї, де знде іаръшї фѳраръ
тодї ванї гата че се афлаѳ дп касъ, дп сѳ-
тъ де 240 сѳандї де арціпт. Полїдіа се сі-
леще дп тот кппъл а да дп зрпа фѳрїлор,
пе карїі афлѳндѳї, пѳ ва лїпсі аї сѳпъне ла
о педѳансъ кореспѳнзетоаре кѳ фѳръделечеа
че аѳ кѳтезат.

Ъп адвокат дела Дева, анъме Карол Петке,
мѳтъндѳсе дп 28. але трекутеї ла о амѳ
вїацъ, стрейпъ де орї че процесрї, дп ал
52. ан ал вїдедеї сале, фѳкѳ зрпътоареле дѳ-
рѳрї дп ванї валъталї: а) пентрѳ інстїтетъл
де мѳзїкъ дпн колеціѳл чел маре ал рефор-
мацілор дела Аїд 500 фіоринї; б) пентрѳ
кльдіреа зпелї фѳнтене дпн пїада дела Дева,
каре де шесе анї стъ неїспрѳвїтъ, дпн прї-
чїпъ кѳ ванї, карїі с'аѳ фост адънат пѳпъ
ачї, с'аѳ ши спедѳїт, 500 фр.; в) пентрѳ па-
велїреа (кльдіреа кѳ пеатрѳ) а оръшелълї
Дева, 500 фр.; г) спре а се пѳтеа дпфїпда
тот дпн зїсъл оръшел зп інстїтет пентрѳ пѳ-
зїреа ши крещереа прѳпчїлор мїчі (kisdedo-
vod) 1000 фр.; д) пентрѳ дпайнтареа дпсо-
дїреї прївїтоаре ла контепїреа дела веѳтѳрї
спїртоасе, 750 фр.; е) спре а се дппѳрці
дпнтре ровїі дпн прїпсоареа ачестѳї дппѳт 100
фр.; ж) касїпълї дпн Дева, пентрѳ плѳтіреа
кїріеї дпн анъл трекут 300 ф.; дп зрпъ пар-
теа чеа маї маре дпн аверїле сале челе пе-

мїшкътоаре аѳ тестатѳ спре дпфїпдареа
ши дптрїреа зпшї фонд, дпн каре сѳ трѳїа-
скъ преотъл протестант дпн Дева. Ачест'
вѳрват кѳ інімъ маре, поате стрїга кѳ Захеїѳ:
„ши де ам пѳпѳствїт пе чїнева, ам дпторс
дппѳтрат.“ Фїе, ка пїлда лѳї сѳ дпдемне
ши пе алції ла асеменеа фанте але пентр-
рїреї!

Жїрналь дертман дпн Сївїѳ, дппѳртъ-
шїнд пѳвїкълѳї сѳѳ десватерїле дпн комїта-
тѳл Белградълї де сѳс, ши анъме деспре
ачеле кореспондїнге але маїстратълї дпн
Сївїѳ кѳ зїсъл комїтат, каре фїнд скрїсе дп
лїмба дертманъ, с'аѳ хотѳрѳт а се трїміте
ла к. гѳвернѳ, фѳрѳ але чїті, ши а'л рѳга, ка
сѳ дпдрепте пе ачел маїстрат ла дпплїп-
реа лецілор патріеї ш. а., адаогъ, кѳ іѳрїс-
дїкціїле дпн пѳтпнтъл крѳїеск, де кѳтѳва де-
ла врезп комїтат саѳ сказп зпгаро-секѳїеск
лї се скрїе дп лїмба, кареа есте хотѳрѳтѳ
прїп леціїле патріеї, адекъ дп чеа латїпъ,
еле дпкъ респѳнд дп ачешш лїмбъ латїпъ.
Іар декѳтѳва дела ачеле дпнѳтѳрї вechїаше лї
се скрїе дп лїмба маїаръ, кареа дп Тран-
сїлѳанїа дпкъ пѳ есте рекѳноскѳтъ де лїмбъ
дїпломатїкъ, атѳпчї іѳрїсдїкціїле сѳсецїї —
спре пѳстрареа дрептѳлї егал дп прївінга
ачеаста — се сокотеск волнїче а рескрїе дп
лїмба лор матерпъ, адекъ дп чеа дертманъ.
Де ачі се vede маї зшор, каре парте калкъ
маї дптѳїѳ леѳеа цѳрїї.

Дп прївінга лїмбеї ши а націоналїтѳдїї
пе плаче а репедї кѳвїнтеле есел. сале а гра-
фѳлї Іосїф Телекї, гѳвернаторъл Трансїлѳа-
нїеї, че леаѳ ростїт дп 23. Ноетѳвріе а. к.
кѳ прїлежъл дескїдерїї академіеї маїаре дпн
Пеѳца ка презїдент ал ачелеїа, кѳ каре зїче,
кѳ рекѳноаше кѳ вѳкѳрїе патріотїкъ фрѳтѳ-
селе дпайнѳтѳрї че фаче лїмба маїаръ, дар
адаогъ, кѳ сїлїнга треѳѳїе сѳ фїе статорпїкъ
ши дптїпсъ, де кѳтѳва пѳ воїт (зїче ес. са)
а пе перде тесаѳръл чел маї скѳтп, каре
есте лїмба націоналъ ши кѳ пердереа аче-
леїа, сѳ дпчетѳт а маї фї о паціе. Мѳлѳ

атъръ ші де аколо, дакъ не вом еілі зіе ел маі дпколо — а о лъді ші дп черквріле салоанелор ші а петречерілор пбстре. Totdeodatъ пофті Ес. са не адевърадїі прїетїні аї лімвєї націонале, ка съ се коптенїаскъ де тот фелїл де злтраїсмъ (пестетъсъръ), каре пз дъче ла алт чева, де кът ла кълкареа дрептърілор стрейне ші ла дптърътаре дппръзмътатъ.

АВСТРИА.

Вїена, 29. Ноетвріе. Дп тїмпвріле ачестеа маі нбъ с'аъ дптъмплат дп цївръл ачестеї къпїгале маі мълте оторврі ходещї.

Тріест, 30 Ноетвріе. Дїн прїчіна съчерїшълвї слав че аъ фост естїмп дп челе маі мълте пърдї але Европей, Гречїа словозї о порънкъ, дп зрпа къреїа пз маі есте їертат а скоате де аколо вккате дп афаръ.— Дп 25. але ачестеїа се дпморънгъ епїскопъл ачестеї четъдї комерчіале Монс. Разпїхер. Ел дшї пъстреазъ пзмеле пентръ тотдеазпа прїп о дървїре че фъкъ акъм ла сфършїтъл вїдедеї сале де 70,000 фїорїні ардїпт ла фелїрї де їстїтвте фъкътоаре де вїне.

ЦАРА РОМЪНЕАСКЪ.

Бъкврещї, 26. Ноетвріе. Ъртърїле їстїтвтълвї пентръ крещереа фетїделор сермане, каре с'аъ дпфїндат прїп човїла сілїндъ а Madameї Елїсавета Цїрвєї, содіа ес. сале а Домпълвї тарелвї ворпїк Барвъ Цїрвєї, аъ фост шї сьпт атът де вїнекъвънтате, дп кът астъзї пъпъдїнд дїп тоате пърдїле фетїделе сермане, спре а се прїїмі дп ачела, се сімте тревзїнда де а се маі дптърї фондъл лвї. Спре а пзтеа дар фї пззїт пзмїтъл їстїтвтъ де ачеа трїстъ посїдіе, прїп кареа ар девенї дп старе а пз прїїмі дп сіпъл сьъ пе ачеле фїнде лїпсіте де тїжлоачеле знеї крещерї вьне, кьм се чере дп зїоа де астъзї, търїпїмоаса дптемеїетоаре аъ хотърът а дптокмі о лотърїе таре, дп кареа се воржъка фелїрїте лъкрърї де тьпї фемеїещї шї алдї асеменеа артіколї, тоате ачестеа дп фаворъл зїсълвї їстїтвтъ, спре каре скоп аъ шї словозїт о ївїтаре пъвлїкъ кьтре тоате дамеле де ачі шї кьтре тодї прїетїнїї оменїреї, фїе де каре секс вор фї, къ пъдежде, къ прїп оменпоаса а маі мълтора дптревепїре къ ажътоаре кът де пздіне, се ва пзтеа ажъта чева морала цїнтїре а ачелеї dame стрълъчїте. Поменїтеле кокоане аъ доведїт дп маі мълте ръндърї, къ сьпт аплекате дела патъръ а тїнде тьпъ де ажъторїъ челор лїпсідї, къ кът маі вьртос дп ачеастъ їмпортантъ дппрецїзраре, кьнд се лъкръ пентръ вїїтоареа ферїчїре а челор де сексъл дьтпеалор, се вор гръбї а копферї дьпъ пзтїндъ шї а да тьпъ де ажъторїъ ла ачеа оменпоасъ дптрепїндере а Mad. Цїрвєїъ, кареа мерїтъ, ка дпкъ дп ачеастъ лъте сь ажъогъ тїпзтъл, дп каре сь се поатъ вьквра де статорпїчїреа шї неклінтїта дптемеїере а ачелвї семїнар де вїртъте шї моралїтате. Мъкар де ар авеа маі де тьлте орї порочїре а кьзта къ фацъ аша веселъ шї дпвъкърътоаре, авъм о вьзърът ерї къ окасїзпеа дпсоцїреї

оїтеї сале челеї де а дба къ D. Вїлара, адїтантъл Д. Сале а прїндълвї domпїторїъ, шї фїкъл ес. сале а Домпълвї мїнїстръ дрептърїї.

Прїндереа а маі мълтор ванде ходещї дп жъдеделе Mexedїngeї, а Горжїї шї а Должълвї шї анъмїт дпсгърдареа вестїдїлор къпїтанї де ходї Ніколае Кьпъдїпъ шї Ніколае Ръсалїп дп жъдецъл Ілфовълвї, прїп каре акъм дптреага царъ се поате сокотї ка къръдїтъ де асеменеа крїмїналї, аъ дат Д. Сале прїндълвї domпїторїъ поъ къмп де а респлътї къ тьпъ вогатъ тоатъ фапта вьпъ, че се фаче дп фаворъл патрїеї, шї деосевїт пентръ сігърїтатеа пъвлїкъ. Аша чїгїм дп порвчїле дела 15. але ачестеїа, кьмкъ тїстълвї дорованцїлор дела Долж і с'аъ дат дрепт респлатъ опт сьте леї, корпорарїълвї де дорованцї дїп плаша Знагов дп жъдецъл Ілфовълвї 250 леї шї ла чеї 10 вьрвадї че стаъ сьпт а лвї дїспънере фїекървїа леафа пе чїпчї лвї. Сьптокърмвїторїъл ачестеї пльшї се рьдїкї ла ранг де пїтар. Дптр'ачеа Д. Са пв'шї зїтъ пїчї де фрателе Д. Сале, D. тареле логотът шї кьрмвїторїъ ал Країовеї Іоан Бївекъ, прїп а кьрвї дпделепте шї енердїче тьсърї се пзтъ пзпе тьпа пе пзмїтеле ванде ходещї; кьтре ачела словозї о тьлцъмїтъ пъвлїкъ, рьгъндъл — дп зрпареа знеї черерї сьптскрїсе де кьтре тодї опорадїорїї Країовеї, — ка шї де ачі дпїпте сь вїневоїаскъ а стървї къ ачешашї патриотїкъ кълдеръ дптръ дпдеплїнїреа челор че се дїп де дрегъторїа, къ каре есте дпсърчїпат Domпїа са дп Ромънїа тїкъ, репортънд Д. Сале деспре тот че ва афла къ кале а се фаче спре вїнеле шї ферїчїреа патрїеї.

Totdeodatъ се словозїръ поръпчї дп дпделесъл ачеста кьтре тодї шефї департаментелор, ка дп тоате дптъмплърїле сь се дптоаркъ кьтре Domпїа са, къ кьвїнда че се потрївеще рангълвї шї посїдіеї Domпїеї сале прекъм шї дпкредереї че їаъ ерзїт Д. Са прїндъл domпїторїъ.

Chronică străină.

Търчїа. Константїнопол, 16. Ноетвріе. Дп зрпа мълтелор есчестрї че се дптъмплъ дп ачеастъ къпїталъ прїп арме фокосе шї дп зрпареа дескоперїреї че с'аъ фъкът, къ зпї сьдїдї стрїнї с'ар негодїа къ їарвъ де пшкъ (праф) дп контра поръпчеї че се афлъ дп фїпцъ, поарта словозї зп теторандъм дїп 11. Ноетвріе а. к. кьтре тоате копсълатърїле стрейне, прїп каре ле пофтеще, ка сь факъ кьпоскът сьдїдїлор че се афлъ сьпт окротїреа дьтпеалор ферманъл че се афлъ дп прївїнда ачеаста, шї дп зрпа кьрвїа нїмървї пвї есте їертат а кьмпъра праф де пшкъ пентръ орї че тревзїндъ, фїе ачеша къ прївїре ла вьпътоаре, орї ла спарцереа петрїлор, де кът пзтаї дела фабрїка дптърътеаскъ шї дела локърїле, каре шї ле ва десемпа ачеша. — Ъп алт асеменеа теторандъм тот дїп ачеа зї се пльпце асвпра авъзълвї копсълатърїлор стрейне дела Алеппо, каре пе маі тьлцї сьдїдї аї пордїї, апъте пегъцеторї шї месерїашї (а кьрор пзте с'аъ

дат да скріе ла оіекаре консулат) кз кзвълт кз сар аола дн слзжвеле консулатзлзі, дї лаб сзпт а лор респектївз окротїре, шї прїп ачеза дї пзп дн старе а се пзтеа днпротїві ла скодеторїї де зечзїеле, че се трїміт дїп партеа пордїї кзтре тодї сздідїї тзрчезїї.

Спанїа. Madrid, 20. Ноетврїе. Ерї кз прїмежзл аніверсарей пзтелзї реціней, дзпз че песте зї аз фост соленїтате маре ла кзрте, апої сзара аз фост зп вал стрзлзчїт дн каса лзї Нарваез, ла каре аз фост фагз шї реціна кз тоатз фамїліа са. Зп декрет че с'аз пзвлїкат ерї дн Gazeta de Spania дензтеме не Нарваез де воїер ал Спанїей дїп класа дн гзїе шї прїнд де Валенція, фзрз такз. Днпїнтареа ачезаста фзрз време а лзї Нарваез аз децентат дн пзвлїк о пзрере стїпгаче, шї дн ел о семедїе неспззсз. Нз се цїе пзлз кзнд дї ва мерце ачеззї мїнїстрз аша віне.

Франца. Парїс, 28. Ноетв. Днпїнтеа трївзпалзлзі дела Саїна се десвзтз дн зїлеле трекуте зп процес де тїпарїз. Зп жзрнал періодїк че есе сзпт пзміре де: „Ревїзл де дрептзл попорзлзі“ аз фост пзржт, кз ар фї словозїт маї тзлді артїколї децентзторї де зрз шї днвершзпаре дн контра гзверпзлзі ш. а. ш. а. Днпре алтеле і се днпзта, кз ар фї словозїт зп діалог днпре дої цзранї, дїп карїї зпзл тречеа де апзрзторїзл гзверпзлзі, а кзрзї інтересе днсз ле апзра днтрзп кїп вреднїк де рїс, дн време че челалалт, каре тречеа де трївзпзл попорзлзі, цїеа да де мїнчїзпз шї де вазокзрз тоате ворвїрїле челзїлалт. Дн алт артїкол і се днпзта, кз ар фї асетзпнат гзверпзл кз гроззвїїле їсторїей, ка спартанїї, карїї сзгрзмаз не склавї, спре а днпедєка прзсїреа лор, кз романїї, карїї днгрзшїаз пещїї кз карне де склавї (ровї) шї не непорочїдї дї зпцеаз кз решїлз шї апої апрїнзжндз'ї, се слзгзрїаз кз еї ка кз нїще фзклїї. Редакторзл ачеззї жзрнал Авбє Терсон, зп катоїк прогресїв, се апзрз ел дн персоапз. Днтреват фїнд, кз де че партїдз с'ар цїеа, аз рзспзнс, кз ел пз се цїне де нїчї о партїдз, чї есте зп взрват ал пзчїї, їзвїторїз де organizatione, шї кз нїще sentimente de а сзфєрї орї че пентрз адевзр, пентрз тот че є фзгмос шї зпн. Жздекзторїї дн осзндїрз ка не зп днпзржтзторїз де попор шї днпреціеторїз де зрз дн контра гзверпзлзі ла прїнсоаре де патрз лзпї шї ла о глоавз дн банї де 200 франчї.

Саксонїа. Дресда. Де кзтева зїле се аолз Ронге ачї. Нз ка сз днпрепїнзз врео слзжзвз дзмпнезїаскз, кзчї ачеза і с'аз опрїт, дар ка сз се днцелєагз кз зпїї дїп тздзларїї кзтзрїї азспра рапортзрїлор дїсїдєндїлор дн Саксонїа. (N. C.)

Прзсїа. Глогаз, 24. Ноетврїе. Скрїсорїле прївате че вїнз дїп мареле дзкат Посен, копрїнд о деслзшїре лзтзрїтз азспра челор че с'аз дн гзтзплат маї де кзрзнд дн днцелєс де рескоалз, дн зрма кзрїа аз днчєпзт а се дн гзлді пзтзрзл прїшїлор. Дн зрма ачелор скрїсорї, фокзл чел маї маре пз ера сз се апрїндз дн Посен, чї дн-

трзп пзвзт де лок мїлїтар, пзміт Кротосцїа. Де ачї апої ера сз се лзгїаскз рїзр днпрецізр дн тоатз дара ачеза, зндє се ворвєдє лїмва полоапз; пзмаї дн кїпзл ачеза се пот деслзшї арестзрїле че се фак дн Посен. Зп солдат де сзпце полон, дїп ал б. рецімент де лїнїе, аз прїчїпзїт дескоперїреа комплотзлзі, каре ера фозрте дн тїнс шї лзцїт шї се пззїа кз тоатз скзмпзтатеа. Ел се черз не кзтева лзпї кз словозєнїе шї кзнд ш'аз лзат зїоа взпз дела товарошїї сзї, скзпз дїп гзрз кзтре ачєїа кзтева кзвїнте днстрєїнзтоаре, кзткз адекз ел пз се ва маї днтоарче, саз кз се ва рєднтоарче кз тотзл алфєлїз ш. а. Кзвїнтеле ачезеа с'аз лзат дн взгаре де сєатз шї с'аз дн цїїндат ла локзрїле маї днпалте. Дн зрма ачезтора пзмаї де кзт с'аз пзс тзпа не ачєл солдат, ла каре, визїтат фїнд, с'аз афлат маї пзлте хзртїї кз прєсс, дн кзт акзт пз маї пзтєа фї нїчї о дндоїалз деспре о конжзраре, прєкзт шї деспре планзрїле, мїжлоачєлє шї кзїле ачєлєїа. О прокїетаре тїпзрїтз дн лїмва полоапз шї нещє скрїсорї че с'аз маї афлат, днкїпзїеск докзмїнтєлє чєлє маї прєкзмпзпїтоаре. Дїп ачєлєа есе ла лз мїпз, кз астздатз с'аз дндрєптат прокїетзрїле де револзцїе кзтре полонїї цзранї, фзгздзїндзлїсе лїбертате шї фєлїзрї де фолоасє. Воїерїї маї де рзнд шї дерєгзторїї де не ла тошїї фїгзрєазз ка повздзїторї аптєсїпанї, а кзрор тзсзрї маї де апроапє пєнтрз локзрїле чєлє маї днвєчїпате стзтєаз дн зрпзтзоарєлє: дн гзїа пзвлїре ера сз се факз азспра зпзї орзшєл пєдсєтєнат дн вєчїпзтєа Сзлмїрдїсєї, еврейї ера сз се оторє шї прїп ачєзєа сз се трагз лзрєа амїпте а мїлїдїей дїп Кротосцїа. Іар дзпз че ачєзєа ва фї пзрзсїт Кротосцїнзл, — дзпз кзт се ащєпта, — атзпчї сз се дєа пзвалз азспра ачеззї ораш, дїп каре сз се поатз пзпє тзпа не тзпїдїа мїлїтарз, карєа апої ера сз се днпартз днпре попор. Зїоа прорзпперєї ера хотзржтз не 29. Ноетврїе а. к., аніверсарєа револзцїей чєлєї марї дела 1830. Ера прєскрїсє счєне сзпцєроасє шї о сїстємз днспзїтзпзтзтоаре. Ачезеа пзлз ачї пзтєа тоате рєшїї фозрте віне ла калє, дїп прїчїпз кз Посєнзл єсте фозрте слав днгрздїт кз мїлїдїе прзсїапз. Се ворвєдє, кз акзт ворвєнї трзпє пзтєроасє дїп Померїа. (Ноб пї се пар ачезеа кам фавзлоасє).

Рзсїа. Ст. Петєрсвзрг, 11. Ноетврїе. Дн Лїфландїа не зї че мерце, се аратз тот маї тзлте сїмптємє де нещє мїшкзрї пєлїнїцїте днпре націоналї. — Локзїторїї че аз трекут дн зїлеле трекуте ла рєлєцєа тзскзлєаскз, днчєп а се прїгонї сєрїос кз чєї че аз рєтєс дн рєлєцєа лор стрзтошаскз. Спре пззїрєа лїнїцєї пзвлїчє гзверпзл пз лїпсї а трїмітє дн сєптзтзпа трекутз ла дзпшїї зп рецімент де козачї. — Дн орашзл Вїсдаз дїп Кзрландїа се афла пзлз акзт о вїсєрїкз протєстєаптз. Ачєзаста днсз дн зїлєлє трекуте — дн зрма зпєї порзвчї прєаналтє — се прєфзкз днтр'о вїсєрїкз де рєлєцєа тзскзлєаскз шї де лок бє шї сфїндї дзпз рїтзл ачєлєї рєлєцї.

Мемориалъ саѣ рѣгъминтеа челор о
свѣтъ литераци шѣ скріиторі австриачѣ.
(Зрмаре.)

Спре а дикциѣра рѣл ачеста, инстрѣк-
ціа ченсѣреї дела а. 1810 аѣ дигѣдѣит кв аде-
вѣрат скріиторіѣлѣ дрептѣл де а провока ла
іѣрїсїдїкїа політїкѣ а дѣрїї сале; дїсѣ ачеа-
стѣ дигѣдѣїнѣцѣ пе лѣнгѣ дїнокміреа чен-
сѣреї де асѣзї, есте зп че ілѣсорїѣ, пе де о
парте пентрѣ къ токма ачеа дїналѣ іѣрїсїдїкїе,
ла кареа есте дигѣдѣїт рекѣрсѣл, маї пайнте
де а се фаче ачела, шї аѣ дат зп вот інфор-
мѣторїѣ асѣпра мѣлѣскрїсѣлѣ, — каре і
сѣ аѣ фост претрїміс маї пайнте де кѣтре чен-
сѣрѣ дїп кїп де прегѣтїре, прїп зрмаре ре-
кѣрсѣл вїне дїдрептат кѣтре дїсѣшї іѣрїсї-
дїкїа, кареа хотѣрѣсе маї пайнте дїп прїчіна
ачеа, іар пе де алѣ парти пентрѣ къ скрії-
торіѣлѣ пѣ і се аратѣ дїндемїрїле дїп каре
ченсѣра пѣ воїеце а словозі кѣтаре манѣ-
скрїс ла тїпарїѣ, прїп зрмаре скріїторїѣл аѣре
кѣмп а дїфѣрїнѣ доvezїме ченсѣреї, шї дїп
зрмѣ пентрѣ къ есекѣтареа хотѣрѣреї че аѣ
дат іѣрїсїдїкїа, ла кареа сѣ аѣ фѣкѣт рекѣрсѣл,
іаршї се дѣ дїп мѣпа ченсѣрѣлѣ, ла каре
дїсѣ дѣпѣ кѣмп аѣ доvedїт есперїїнѣца, преа-
адесѣорї се рѣдїне. Дїптр'адевѣр, къ рекѣрсѣ-
л ачеста каре есте дигѣдѣїт дїп дїделесѣл
чел маї оменеск, ар тревѣї сѣ се organizeze
алѣелїѣ, де кѣмпва ар фї ка сѣ деа кѣт де
пѣдїнѣ гаранѣїе скріїторіѣлѣ. Тот аша рѣѣ
мерѣе треаѣва шї кѣ дигѣдѣїнѣца че се фаче
скріїторіѣлѣ дїп §. ал 8. дїп інстрѣкїе, де а
скрїе деспре кѣрмѣїреа статѣлѣ дїдеобїце,
саѣ деспре фїекаре рам ал еї деосевї шї де
а дескоперї кїар грешелї шї авзѣрї, дакѣ
ачеа пѣ се дїгѣмплѣ дїп врео пїсѣтѣ, чї
дїп кѣцет вѣп де а ле vedea прекѣрмате шї
totdeodatѣ дїп топ кѣвїнѣчос шї modest (сте-
рїт). Се паре къ шї ачеастѣ рѣндѣїалѣ преа
вѣпѣ сѣ аѣ дат кѣ тотѣл вїтѣреї. Чеї маї мѣлѣї
артїколї каре атїнг вреѣп рам ал адмїнїстра-
ціеї де стат, дѣпѣ че ченсѣрѣл шї аѣ дат пѣ-
ререа, се маї дїпѣртѣшеск шї ачелѣї трї-
вѣнал де кѣрте, а кѣрѣї сѣферѣ о атїнг мате-
рїїле трактате, ва де мѣлте орї шї персоа-
пелор прївате, а кѣрор іѣвїре де сїне поате
фї къ ар фї вѣтѣматѣ прїп асемеѣеа пѣлї-
кадїе, саѣ шї алгор прїчепѣторї ла асемеѣеа
лѣкѣрї шї рамѣрї. Ка сѣ тѣчет де дїпѣр-
зіереа кѣшѣнатѣ прїп апѣкѣтѣра ачеа, ка-
реа маї де мѣлте орї сѣ аѣ дїпїс пе анї дїп-
пайнте шї ла кѣрѣї фортѣ серїоасе шї кѣрат
шїїнѣдїфїче саѣ сѣршїт кѣ тотала дїпере дїп
лок а манѣскрїсѣлѣ, скріїторіѣлѣ прїп ачеа
і се арѣнкѣ педечї нѣѣ дїп дрѣт. Дакѣ ел
дїп лѣкѣреа са аѣ сѣпѣс ла крїтїкѣ врео мѣ-
сѣрѣ адмїнїстратївѣ, де шї кѣ modestїе шї
кѣвїїнѣцѣ, тотѣш трївѣналѣ дела каре аѣ ешїт
кѣтаре грешалѣ се сїмте вѣтѣмат прїп ачеа
defaїтѣ дескоперїтѣ кѣ делїкатедѣ; ел жѣ-
декѣ ка інтересат дїп кавса са, фїреце опрїре
дела тїпарїѣ, шї трївѣналѣ ченсѣреск дїп пѣ-
не дїп лѣкѣреа пропозїдїа де кѣте орї ачеа
сѣпѣ дїп контра скріїторіѣлѣ.

Сѣ пе маї дїпоарчем одатѣ ла ченсѣ-
рѣл. Ачеста ченсѣрѣнд пѣмаї дѣпѣ datїна шї
апѣкѣтѣра веке, саѣ маї вїне дѣпѣ сокотїнѣца

са сѣвїектївѣ, іар пѣ дѣпѣ о леце сїгѣрѣ, се
поате дїгѣмпла adeseorї, кѣмп се шї дїгѣмп-
плѣ, къ ел се пѣне дїптр'зп пѣнт кѣ тотѣл
осевїт, адїкѣ се фаче крїтїк, шї кѣтаре сѣѣ-
тѣїре, десѣватере саѣ рефлексіе о таїе сїпѣр
пентрѣ ачеа, къ ел аре алте ідеї асѣпра кѣ-
тѣреї прїчінї, фѣрѣ ка пѣререа скріїторіѣлѣ
сѣ фїе дїп вреѣп кїп опрїтѣ прїп інстрѣкїї чен-
сѣресї, саѣ пѣлїкѣлѣ перїкѣлоасѣ.

Кѣ зп „turum non meretur“ (пѣ мерїтѣ
тїпарїѣл) фѣрѣ деслѣшїїреа дїндемїрїлор, че
ле аре ченсѣрѣл, adeseorї се осѣндѣде кѣте о
карте, пе кареа крїтїка лїтерарѣ, кѣреїа сїп-
гѣрѣ і се кѣвїне а о фаче ачеа, доар пѣ ар
фї осѣндїт'о. Дар кѣт есте де апѣсѣтоаре
дїппреїѣрареа ачеа! Еа пѣ ловеце пѣмаї
пе ачелеа продѣпте лїтераре, каре аѣ ажѣс
сѣпѣт фортѣчеле ченсѣреї, чї шї пе алдї пѣ-
пѣтѣрадї мѣгѣрї, карїї дїкѣ н'аѣ ажѣс а се
десѣолта деплїп, пентрѣ къ омѣл се теме,
кѣмпкъ тоатѣ сїлїнѣца дїп ва рѣмѣнеа дешартѣ.
Дїсѣ шї пентрѣ гѣверпѣл статѣлѣ се адѣк
дїсемеѣпѣтоаре пѣгѣвїрї прїп о астѣелїѣ де сї-
стемѣ. Ел прїп ачеа се лїпсеце де чел маї
актїв мїжлок, прїп каре ар пѣтеа devenї дїп
кѣпшїнѣца скѣдерїлор, че аѣ тревїнѣцѣ де дїп-
дрептаре; ел се лїпсеце де спрїжїнїїреа че
іар пѣтеао да вѣрѣадїї чеї дїделегѣторї, ка-
рїї сѣпѣт афарѣ дїп черкѣл гѣверпѣлѣ; ел дїшї
перде мѣсѣра чеа маї потрївїтѣ, прїп каре ар
пѣтеа дежѣдека че фелїѣ де інфлзїнѣцѣ аѣ адѣс
кѣтаре мѣсѣрѣ асѣпра сїпѣментелор шї прї-
вїнѣделор че аре попорѣл; дїп зрмѣ аколо,
znde пѣ есте іертат а се авзї врео кѣлпаре,
пїчї ворѣва вѣпѣ пѣ аѣлѣ крѣдїнѣцѣ. Де ачї
се vede лѣмінат, кѣт де ларгѣ поартѣ се дес-
кїде прїп ачест кїп де трактат пентрѣ мїпчїѣ-
па конвенѣїоналѣ, пентрѣ лїпгѣшїїре, пентрѣ
фѣдѣрїе, ачещї оторѣкторї де вїїаца соціалѣ
шї де вїїаца статѣлѣ.

Дїп астѣелїѣ де дїппреїѣрѣрї пѣ аѣ фост
кѣ пѣтїнѣцѣ ка скріїторїї дїдеобїце сѣ пѣ казѣ
дїптр'зп фелїѣ де дескѣрѣжїѣ, дїптр'зп фелїѣ де
апатїе, дїп кѣт еї де сїне сѣ се осѣндїаскѣ ла
тѣчере; алдїї іаршї че ераѣ стѣпѣнїдї де зп
дѣх маї пѣтерпїк, се вѣзѣрѣ сїлїдї а пѣшї пе
о кале пеледїїтѣ шї ашї пѣлїка дїп афарѣ
кѣрѣїле лор — дїптре каре зпеле слѣжеск
спре дїпфѣрѣтѣсѣдареа лїтератѣреї цертане
фѣрѣ воїа ченсѣреї австриаче, сѣпѣт пѣте фалсе.
Дїппреїѣрѣрїле че аѣ зрмат маї департе, аѣ
dovedїт, кѣмпкъ оменеск гѣверпѣл австриак пѣ
есте аша стрїн де пѣлїкареа зпвї кѣцет
шїїнѣдїфїк саѣ поетїк, дѣпѣ кѣмп лї се пѣреа
ченсѣорїлор; кѣчї гѣверпѣл пе тѣкѣте аѣ апро-
ват шї аѣ десвїновѣдїт оарешкѣмп пѣртареа
шї пѣшїїреа чеа волпїкѣ а ачелор авторї, пе-
пѣїнд пїчї о педекѣ дїп контра ачелор кѣрѣї.
Кѣ тѣте ачестеа скріїторіѣлѣ тот пѣї плаче а се
пѣта пе кѣмпл лїтератѣреї, лѣї іар венї маї
вїне ла кале а пѣшї пе кѣрареа чеа ледїїтѣ, шї
фїекаре австриак кѣ інїтѣ шї кѣ сїпѣїре ар фї
сїпѣїт о дїноїтѣ вѣкѣрїе, кѣнд ачелеа скрїерї,
каре аѣ кѣшїїгат авторїлор дїп афарѣ атѣта
файтѣ, с'ар фї вѣкѣрат де дигѣдѣїреа тїпѣрїреї
сѣпѣт ченсѣра австриакѣ, каре дѣпѣ гласѣл шї
дѣхл інстрѣкїеї дела а. 1810 пегрешїт кѣ
се шї пѣтеа фаче. (Ва зрма).